

İspirto ve meşrubatı küuliye inhisarı hakkında kanun

(Resmî Ceride ile neşir ve ilân : 3/IV/1926 - Sayı : 338)

No.
790

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti dahilinde bilûmum ispirotolar ve meşrubatı küuliyenin [Şarap, bira ve her nevi likör de dahil] imal veyahut hariçten celp ve ithali ve dahilde furuhtu Hükûmetin tahtı inhisarındadır. Hükûmet bu inhisarı kısmen veya tamamen bir Türk anonim şirketine devir suretile idare edebilir.

İKİNCİ MADDE — Tahtı inhisara alınan ispiroto ve meşrubatı küuliye Maliye vekâletince tesbit ve Heyeti Vekilece tastik olunacak fiatlarla furuht olunur.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Şarabın işbu kanunda münderiç ahkâm dairesinde imal ve ihracı serbesttir. Dahilde furuhtu Devletin tahtı inhisarındadır. İdarei inhisariye memleketin mevaddı iptidaiyesinden şarap imalile ve bu sanatı ıslah ile mükelleftir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Memleketin ihtiyacatı tıbbiyesi için Sıhhiye vekâletinin lüzum göstereceği şarabı, İnhisar idaresi tedarîke mecburdur.

BEŞİNCİ MADDE — İnhisar idaresi kanunun neşri tarihinden itibaren iki sene zarfında Hükûmetçe tensip edilecek mahallerde senevî lâakal üç milyon kilo ispiroto istihsal edebilecek kabiliyette fabrikalar tesis edecektir. İşbu fabrikalar mevaddı iptidaiyenin her nevinden ispiroto istihsal edecek şeraiti fenniye-yi haiz olacaktır. Beşinci sene nihayetine kadar da her tarafta memleketin ihtiyacını tatmin edecek müessesat vücude getirecektir. Bu fabrikaların muhtaç olduğu mevaddı iptidaiyenin Ziraat vekâletince deruhte edilmek şartile dahilî istihsalâtan alınması mecburidir.

ALTINCI MADDE — Elyevm mevcut ispiroto, bira ve meşrubatı küuliye fabrika ve imalâthaneleri ahabı işbu kanunun neşri tarihinden itibaren bir ay zarfında fabrika ve imalâthanelerin mevkie ile mesahai sathiyesi ve kabiliyeti istihsaliyesi ve derunlarındaki sabit ve gayrisabit bilûmum alât ve edevatı takiriye ve teferuatının ebat ve aksamını beyanname ile İnhisar dairesine haber vermeğe mecburdur.

YEDİNCİ MADDE — İnhisar idaresi maddei sabıkadaki fabrika ve imalâthanelerin kısmen' veya tamamen devamı faaliyetine müsaade edebilir. Bu suretle müsaade edilecek fabrikalarla imalâthanelerin kazanları yirmi dört saatte lâakal iki yüz elli kilo saf ispiroto istihsaline müsait olacaktır. Aynı zamanda kontör alâtile mücehhez bulunacak ve İnhisar idaresinin kontrolü altına vazedilecektir.

SEKİZİNCİ MADDE — Kanunun neşrinden itibaren Hükûmetin müsaadesi olmaksızın yeniden fabrika ve imalâthane küşat ve muattalları tamir ve her nerede olursa olsun kazan ve inbik imal ve ithal edilemez.

DOKUZUNCU MADDE — Yedinci maddedeki şeraiti gayrihaiz fabrika ve imalâthaneler ile idarei inhisariyenin kendi elinde bulunmasına lüzum gördüğü fabrika ve imalâthaneleri, Ticaret vekâletile İnhisar idaresi ve fabrika ve imalâthane mümessillerinden mürekkep bir heyet tarafından takdir edilecek fiatle, İnhisar idaresi mübayaa edecektir. Bu suretle taayyün eden fiatle fabrika ve imalâthanesini furuhta muvafakat etmeyenler üç ay zarfında fabrika ve imalâthanelerinin aksamı menkulesini sökerek memaliki ecnebiyeye ihraca mecburdurlar. Bu müddet zarfında ihraç olunmayan alât ve edevat zaptolunur.

ONUNCU MADDE — İnhisar idaresi devamı faaliyetine karar verilen ispiro ve meşrubatı küuliye fabrika ve imalâthanelerinin mamulâtını, mal olduğu miktara temettü namile yüzde beşten on beşe kadar zammederek, satın alacaktır.

ON BİRİNCİ MADDE — Erbabı ziraat veya şeker fabrikalarının şeraiti fenîye dahilinde ve İnhisar idaresinden müsaadei mahsusa istihsali suretile ispiro yapmak için tesisat vücude getirmeleri caizdir. Bunların istihsalâtı onuncu maddede muharrer olduğu veçhile İnhisar idaresince mübayaa edilir.

ON İKİNCİ MADDE — İnhisar idaresi Müdafaai Milliye'nin ispiro ihtiyacını temin etmeğe çalışacaktır. Maahaza Müdafaai Milliye vekâleti kendi ihtiyacatını temin için ayrıca fabrika tesisine ve İnhisar idaresinin temin edemediği metalibini hariçten tedarike salâhiyettardır.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Kanunun tarihi meriyetinde tüccar ve fabrika dükân ve mağazalarında mevcut meşrubatı küuliye bittesbit ve sermayesine yüzde on safî temettü ita olunarak maliyet fiatle satış fiati arasındaki fark defaten istifa olunur.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Bağ mıntakalarında imalâtını satmak üzere yaş üzümünden şarap imal edecekler bağ bozumundan evvel hangi mahalde şarap imal edeceklerini beyanname ile İnhisar idaresine ihbar ederek ruhsat alacaklardır.

ON BEŞİNCİ MADDE — İmal olunan şarabın miktarı tahakkuk komisyonları tarafından tesbit ve âmiller namına zimmet kaydolunur. İşbu komisyonlar İnhisar idaresi memurile mıntakanın heyeti ihtiyariyesinden iki kişiden mürekkep olarak teşkil edilir. Bu suretle zimmet kaydolunan şaraplardan ihraç olunmayanları İnhisar idaresi mal olduğu miktara temettü namile yüzde ondan on beşe kadar zammederek satın alabilir.

Sureti furuht

ON ALTINCI MADDE — Meşrubatı küuliye için yüzde ona kadar beyiye verilebilir.

ON YEDİNCİ MADDE — Bilûmum ispiro ve meşrubatı küuliye bayileri İnhisar idaresinden ruhsat almağa mecburdurlar.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Kadeh ile müskirat satan ticarethaneler icarı senevisinin humsuna ve derunlarında içilmiyerek şişe ile müskirat satan ticarethaneler icarı senevisinin öşrüne kadar beyiye resmi vereceklerdir. İspiro ve meşrubatı küuliye satanlar kapılarının görünecek mahalline bir lâvha talik edeceklerdir. İcar bedelleri için musaddak kontratolar muteberdir. Şüphe husulünde İnhisar idareleri yeniden icar takdir edebilir.

ON DOKUZUNCU MADDE — Beyiye tezkeresi almaksızın müskirat satanlardan beyiye iki kat olarak alınır.

YIRMİNCİ MADDE — Türk kodeksinin tesbit ettiği şekilde ve asgarî miktarda ispirto ve meşrubatı küuliye bulunduran eczaneler (17, 18, 19) ncü maddelerin dairesi şümulünden hariçtir.

YIRMİ BİRİNCİ MADDE — Her nevi meşrubatı küuliye ile ispirotların herhangi bir mahalden diğer mahalle nakli behemehal İnhisar idaresinden nakliye tezkeresi ahzine mütevakkıf ve tezkeresiz nakliyat memnudur.

Nakliye tezkeresinin itası ashabı tarafından beyanname ile müracaate mütevakkıftır. Nakliye tezkeresi İnhisar idaresince tayin ve tezkere derununa dercedilecek müddetçe muteber addolunur. Yalnız ihtiyacı zatiyeleri için müstehliklerin evlerine götürecekleri ve yolcuların beraberinde taşıyacakları etiketli ve memhur şişeler derunundaki meşrubatı küuliye on ve ispirto, yarım kilodan fazla olmamak üzere, nakliye tezkeresine tâbi değildir. Ancak şehir dahilinde on beş kiloya kadar ispirotlarla rakılar ve otuz kiloya kadar usulü dairesinde etiketlenmiş ve memhur şişeler derunundaki meşrubatı küuliye fabrikatör veyahut tüccarın faturalarile naklolunabilir. Bu faturaların muteber addolunması yazıldığı anda defteri mahsusa kaydedilmiş olmasına mütevakkıftır.

Ahkâmı cezaiye

YIRMİ İKİNCİ MADDE — İnhisar idaresinden müsaade almaksızın fabrika ve imalâthane tesisine, şarap tasirine, inbik imaline ve fabrikalara ve mevaddı iptidaiye ithaline ve ıslatılmasına ve taktirine ve mahtum imbiklerin mühürlerinin fekkine, kontor ve kapalı kaba hile ikana ve tağyir edilmiş ispirotların tasfiyesine cüret edenlerden yüz liradan bin liraya kadar cezayi naktî alınır veya bir haftadan bir seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

YIRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Kaçak olarak derdest edilen veyahut bilâtezkerere naklolunan ispirto ve meşrubatı küuliyenin zapt ve musaderesile beraber birinci defasında inhisar resminin beş misli ve tekerrüründe on misli cezayi naktî alınır. Cezayi naktî derhal tediye ve temin edilmediği halde vesaiti nakliye tevki olunur. Bir hafta zarfında tesviye edilmediği takdirde mevkuf vesaiti nakliye satılarak esmanı balıgası cezaya mahsup edilir. Fazlası ret ve noksanı emvali sairesine müracaatle istifa olunur.

Ahkâmı müteferrika

YIRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — İşbu kanunun ahkâmına mugayir bir hareketten dolayı İnhisar idaresi memurları tarafından usulüne tevfiikan tanzim kılınan zabıtnameler aksi ispat edilinceye kadar mehakimce mamlünbih addolunur.

YIRMİ BEŞİNCİ MADDE — İşbu kanun mucibince tahsil edilecek cezayi naktilerin yüzde ellisi muhbirlere ve kaçağın meydana çıkarılmasına hizmet edenlerle bu bapta mesaisi sepkedenlere verilir.

YIRMİ ALTINCI MADDE — İşbu kanun mucibince tahakkuk eden inhisar resmi ve cezayi naktinin tahsilinde tahsili emval kanunu tatbik olunur.

YIRMİ YEDİNCİ MADDE — İşbu kanunun suveri tatbikiyesi hakkında Maliye vekâletince ayrıca bir talimatname tanzim edilir. İşbu talimatname İcra Vekilleri Heyetince tasdikten sonra mevkii tatbika vazolunur.

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — İnhisar idaresi tarafından memleket dahilinde mevaddı muzırradan âri olarak sarfedilmek üzere imal ve tedarik edilecek bilûmum meşrubatı küuliyenin muhtevi olacağı ispirtonun cins ve derecesi Sıhhiye vekâletile müstereken tayin edilir.

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — İspirto ve meşrubatı küuliyeye inhisardan alınacak hasılatı safiyenin % 10 u idarei hususiyelere ve % 5 i Tayyare cemiyetine terk olunur. İdarei hususiyelere ait hisse her vilâyetin nüfusu nisbetinde tevzi olunup hidematı sıhhiyeye sarfolunur.

OTUZUNCU MADDE — 15 ağustos 1289 tarihli beyiye nizamnamesile 1 nisan 1334 tarihli müskirat resmi kanunu ve mezkûr kanunun bazı mevât ve fikiratının tadiline dair 8 kânunusani 1336 tarihli kararname ve 14 eylül 1336 tarih ve 22 numaralı kanun ahkâmı mülğadır.

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Bu kanun 1926 senesi haziranı iptidasından muteberdir.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Bu kanunun ahkâmını icraya Adliye, Maliye, Dahiliye ve Sıhhiye vekilleri memurdur.

22 mart 1926

<i>Cumhuriyet Riyasetine tebliği</i>	:	24 - III - 1926 tarih ve 1/856 No. lı tezkere ile
<i>Berayi neşir ve ilân kanununun Başvekâlete tebliğ edildiğini musir Cumhuriyet Riyasetinden mevrut tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	25 - III - 1926 ve 4/298
<i>Muzakeratı ihtiva eden zabıt ceridelerinin cilt ve sayıfası</i>	:	Cilt Sayfa 22 177 23 173,324:333,339:341,349,353,356:358
<i>İşbu kanunun alâkadar olduğu diğer kanunların numaraları</i>	:	22,470